

कविता

औकात हराएको म

गरीब म, मलाई माया गर्ने हक छैन
गरीब म, माया गर्दा मेरो औकात मिल्देन
याद गर थिए आज तिमीसँग न मिले औकात
भोलि तिमी सँग पनि नमिल सक्छ ।

मेरो औकात हिरा-मोती सुन दिने हैन
भोको पेट, नाढो शरीर हुन दिने छैन
भुटो आशमा माया गोरिदन म
खुशी बनाउन नसकेनी रुन दिने छैन ।

मायाको नाममा आजकाल शरीर बेचिन्छ
साँचो माया गर्दा पहिला औकात सोंचेन्छ
मनको चक्करमा आफ्नो औकात भुलेछु
माफ गर थिए, औकात मिल्देन म गरीब परेछु ।

- सत्तोष अधिकारी
हस्तिवारी-१, गोल्धाप, झापा

मुक्तक

१
धोका दियौ तिमीले सगरमाथा छुनु
एकलो मलाई बनायो धेरै टाडा हुनु
तिमीलाई देख्दा जिउँदै म जल्लु हेर
मेरो तिमीलाई बधाई छ अर्केको दिल धुनु ।

२
मेरो चाहो माया थियो भुलेर गयो
धोका दिई मनभित्र तिमी जुलेर गयो
पवित्र यो हायो मायामा साथ दिन्द्ये
कमलको माया तोडे भनी खुलेर गयो ।

- कमलप्रसाद बाँस्कोटा (कमल)
कनकाई नगरपालिका-८, झापा

व्यंग्यनारान पाँडे

आज निकै ओइलाएको जस्तो हावभावमा लोते-लोते
भएर आएका थिए हरिराम । उनलाई केही वर्ष अर्थे

उनका मूल गुरु गौथलीको बाजले मकहाँ लिएर
आपदेखि मैले उनलाई चिनेको हूँ र त्यसयता उनलाई
मैले कहिलै आज जस्तो लोते अवस्थामा देखेको
थिए । उनी आउँदा आउँदै उनको यस्तो अवस्था देखेर
मैले मनमने कल्पेको थिए— “वी संघी औगंको गेटबाटे
हुक्की विधय फमाउने मान्छे, आज यिनलाई के परेछ—
के भालै त ? ”

....उनी केही नबोली सरासर म बसिहेको बरण्डामा
आए थिए र मैले अधिलितरको कुर्सी केही पछाडि
तानेर बेका थिए । र, निकै मिनिटापछि मात्र उनले
घुटक आवाज आउने गरी सुख्खा घाँटी बजाएर
भेनका थिए— “यो पढक्के कोनले त गर्नु गर्यो हाजो
पाँडेजी ! फेरे औलेका मान्छेले कुरो बुजुरु त
मर्जिजाँ । निँ तामै खोज्ञन् तेस्मालानेहरु, निँ तामै
खोज्ञन् ! ”

मैले निजांग स्वरले सोधें— “के भयो र ? ”

उनले अलिक गलो खोदै भने— “देशां कत्रा-कत्रा
काम भइराख्या छन्, उंधेरका घर-कर्यासाका बाटा-सुटुव
बनेन भर हामेलाई कमाता गाली गर्न्है भन्छौ तपैः ?
आपदाङ्गुँ...!”

मैले केही नबोली उनीतर हों ।

उनी भद्र गाए— “हामेलोको एपालेको सखरी पाटीका
अदच्छे समानी-पर्दानमन्त्री केपी ओली मउसुपबड
३ आज्जोको तिथि जुरा— आजपछिको सात मैनमामा मातै
त्याई हुने र रेती-दुर्यालो टिक्स काटेर पन एल्लाउ
हुने काटमाङ्कुँको धारा आज्जो उद्गाटन गरिबाचिस्नु
भयो । अरबूँ-खर्किँ रुप्पेको सो-उक्त धरसा बनाउन
ख्यालठड्डा हो त ? धरसा बनाउन छोडेर, चाइनेको
मेलाम्ची खोलाको सद्दो पानी काटमाङ्कुँ मानगरमा
बनेन साउजी-बाऊजीका धारामा खललल आउने
बनाउन छोडेर, पोखा-भरतपुर जस्सा धनी-धनाइडे
बस्ने भास्म इन्प्रोट्यान टामामा सबाभमन-सबागिरे
बनाउन छोडेर, उल्ले जनजुद्का बेला पर्चन्हले एक
बससगांडीभिरिका अओल-टोड्कु मान्छे एपुस्मा
थिलिपितिल पारेर सोर्ग पठाको चितौनको माडीमा

दुलो मन्दिर बनाइदिन छोडेर, तेस मन्दिरमा रामलच्छमन,
सीता र हनुमानजीका मूर्ति-पर्तीमा रास्ने काम छोडेर काँ
यो कोनाको मामारिका ट्यामामा पुड न उछारका हविलदे
जनाका लागि बाटा-सङ्क बनाइहनु त ? बाक-
बाजेका पालांदेखुरु हिलाम्पे-धुलाम्पे बाटी भ्यागुता
उफे भ्याइँ खालांदेखुरुलाई फुत-फुत उपिँदै हिन्ने
समसकीर्तिक प्राप्ता मानिनाशत के चई विग्रिल त ?
तपैँ हो भन त ? हन लाखुँ-कर्तुँ-कोउँका कार-गाडी

किनेका हामेरका समाचेसेक गर्ने दुलाठालाहुलाई,
दाम्पी-मान्ची मधुसासाको नभई दुर्भी-पेसाप गर्न जान
गारो माने हामेरका कमेटहलाई, मधुसासाकिल बिना
इस्कुल-कलेज जोडा आप्नालाई लाच-शर्म भक्तो
मसुस गर्ने दुलाठाला क्याँटावाला कमेका मोडन
छोल्लीरी र दालाभत्ता नामक रामीतक ‘खल्ली-तिरो’
उठार फास फुट हुले दारु पाइने काण्छी रेसुरेना
टिकट-ठिकटाक ठानस गर्दै मातैस एउडा
मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो पीचोड चाइँड त । पइदल हिन्ने
खालांदेखुरु गरीप-गुर्वालाई के खान चाइँडो गर्मो बाटो
र सङ्क ? आफ्तु प्रम्पा र समसकीर्ति अनसाह हिन्ने
पो पर्छ त तुँ-तुँ कुर्कुच्चा फुटाउँदै । गरीप जातिका
समसकीर्तिक प्राप्ता के खान चिर्सिन पुरो कोैमि । मत
छअझिङ्गाको पोर्हु तपैँ !

मैले भने— “यस्ता कुरा बोल्दै हिन्दा तपाईंका गाला
र चिल्लुलासु चुयाइदेखानु नि विरीकैका
सर्वसाधारणले ।”

उनी एक्जिन अल्मलाई र भने— “यत्राको टिकटिक ? ”

मैले सोधें— “के भय्या त्यो ? के भन खोज्या ? ”

उनले फूयाउ भने— “साँच्चो भय्या नि । साँच्चो कुरो
तीतो हुँच हए नाच्यार भन्ये पेरा बा-आपैले । तपैँलाई
पनि तीतो लागो किं क्या हो ? ... बजारमा सपै
जिनिस मुगो भो भनेले नकिन्नु नि । बेपारी-
चिचरीलिया, होल्सेल मालिक सपै हामेरका भोटर हुन्,
तिन्नाई बिच्काउने कामै नट नि होइ कामै नट,
तेसिमा साता ! ताँडै कम्रेट होइन र मेरो पर्चन बुद्धे

नन्सेस तपैँमा के होसु । आज्जल हामेरका पर्चनबद
कुरा बुद्धन कन्चन नन्सेस चाँडै क्या पाँडेजी, पिउर
नन्सेस चाँडै क्या । ”

म थाप्दाथाई अलिकति हाँसे र भने— “तपाईंको
पैतुक पर्प्यारा र संस्कृती चाहिँ के हो नि हरिराम बाजे ?
त्यो पनि तपाईंले भय्या भैन्सेस्न नै त होइन ? ”

उले फुरुक हुँदै भने— “मेरो पइतिक प्रम्पर
समसकीर्ति भय्या त अचम्को नन्सेस प्रम्पर र
समसकीर्ति हो । मेरो खानादान नै तेसो थो त ।

कहैलाई ग्र-दशा बिएर सारो-आप्नारो पार्हे भने म
तेस्काँ बोलाइन्दू र मेरा मुखाद मन्त्र फुरुकरेसि
भवान-भवानी त्यो आउँछू र तो सारो-गारो-
आप्नारोको म सोर ननिसकाइकन झाराच्छेको मालामा
उनिएका गुँडाहा आँखा चिल्लेर अस्त्रालाई अस्त्रालाई

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो पीचोड चाइँड त ।

मधुसासाकिलमा भय्या त अचम्को नन्सेस प्रम्पर
र सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधुसासाकिलमा चा-चारजाना चढेर घुँझ्याउने बाटो-
सङ्क को चिल्लो बोलाइन्दू र तेसो थो त ।

मधु

